

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av boningshuset på Skogstorp 3:95, Falkenberg

Linderson, Hans

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2024). *Dendrokronologisk analys av boningshuset på Skogstorp 3:95, Falkenberg*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2024:16). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

06 februari 2024

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2024:16

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BONINGSHUSET PÅ SKOGSTORP 3:95, FALKENBERG

Uppdragsgivare: Arne Carlzon, Skogstorp Bånga 203, 311 91 Falkenberg (0725-769902)

Område: Halland **Prov nr:** 80857-80860 **Antal Prov:** 4

Dendrokronologiskt objekt: Tidigare fastighetsbenämningar Eneskogstorp 3:8 & Skogstorp 3

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentar: En mer vågad precision eller dateringsförslag (fällningstid)
80857	1	Ek	132;3	Ej Sp	1546	E 1555	1568-1574
80858	2	Ek	114	Ej Sp	1466	E 1475	1490-1574
80859	3	Gran	117	Nära W	1797	1797-1799	
80860	4	Ek	45;1	Sp 1 ej W	1559	1568-1779	1568-1574

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Ekvirket

Prov 1 och 2 sitter östra gaveln och utgör virke från skiftesverk. Prov 4 utgör en stolpe i skiftesverket på byggnadens sydsida. De tre proven korsdateras svagt sinsemellan, vilket beror på den svaga överlappande tidstäckningen. Men tillsammans ge de en fin kronologi i tidsspannet 1353-1559, alltså 207 år. En enda årsring i prov 4 innehåller splint, vilket ge ett begränsat tidsspann för den beräknade avverkningstiden. Om denna årsring hade saknats hade vi fått en så kallad efterdatering, här efter 1567. Nu kan fastställas att virket är avverkat 1568-1579 mest sannolikt **1568-1574**. Proveniensen är **centrala Halland**, rimligen inlandet. Av små kronologier som daterar bäst är materialet kommet från ett vrak i småbåtshamnen på Getterön, vilken är en allmogelåt med virke av lokal proveniens (Staffan von Arbin, muntligen).

<https://arkeologerna.com/bloggar/arkeologi-i-varberg/batbyggande-pa-getteron/>

Mig veterligen kan detta vara den äldsta profana byggnaden i Halland.

Granvirket

Prov 3 utgörs av en golvbräda på vinden. Arne Carlzon har preliminärt lämnat utrymme för att denna är sekundär. Virket är avverkat någon gång under åren **1797-1799** (vid sökning i arkiv för denna händelse lägg på 0-5 år för lagring och torkning). Proveniensen är östra Götaland, mest sannolikt **Hallands inland** med närliggande marker i Västergötland och Småland.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ’s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Vid referens till rapporten: *Linderson, H. 2024. Dendrokronologisk analys av prover från Skogstorp 3:95, Falkenberg. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2024:16. Lund: Lunds universitet.*